

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор НУБіП України

С.М. Ніколаєнко

2024 р.

ПРОГРАМА

ДОДАТКОВИХ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

для вступників на освітньо-наукову програму "Садово-паркове господарство"
підготовки фахівців рhD доктор філософії із спеціальності
206 «Садово-паркове господарство»

Голова комісії
Р.Д. Василюшин

Гарант ОНП
О.В. Колесніченко

Київ – 2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму для вступного іспиту зі спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» складено відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України, закону України від 06 вересня 2014 р. «Про вищу освіту» (із внесеними змінами від 18.12.2019 № 392-IX), постанови КМ України від 23 березня 2016 р. № 261 (за редакцією від 19.04.2019 № 261) «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» та наказу Міністерства освіти і науки України від 11.10.2019 року № 1285 «Про затвердження Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 році», правил прийому до аспірантури Національного університету біоресурсів та природокористування України, протокол № 5 від 27 грудня 2019 року.

Питання до іспиту складено відповідно до навчальних програм основних педагогічних дисциплін базової підготовки бакалавра і магістра спеціальності 206 Садово-паркове господарство, а також поглиблено й розширено за обсягом відповідно до вимог, що висуваються до науково-педагогічного працівника з науковим ступенем доктора філософії за обраною спеціальністю.

1. Особливості ландшафтно-планувальної організації системи зелених насаджень населених місць.

Загальна характеристика системи насаджень міста. Соціально-екологічні передумови озеленення.

Урбанізація та особливості озеленення. Функції урбонасаджень. Поняття про планування населених місць.

Типи насаджень у міському середовищі. Класифікація урбонасаджень. Поняття та визначення насаджень загального, обмеженого та спеціального призначення.

2. Основи ландшафтної архітектури та принципи формування зелених насаджень у міському середовищі.

Поняття про ландшафт. Елементи ландшафту. Компоненти ландшафту. Антропічні ландшафти та їх класифікація. Садово-парковий ландшафт. Естетична оцінка садово-паркових ландшафтів та їх елементів.

Комплексна оцінка декоративності деревних рослин. Кліматичне зонування, принципи створення та формування урбонасаджень.

Формування елементів садово-паркових композицій: газонів, квітників, вертикального озеленення, розаріїв, садів на дахах. Топіарне мистецтво, водна декоративна рослинність, вуличні алеї, бульвари.

Алелопатичні взаємовідносини і взаємовплив видів деревних і трав'яних рослин у штучних насадженнях.

3. Принципи формування композиції в ландшафтній архітектурі.

Поняття про композицію, її зміст та форма. Єдність та підпорядкованість. Верховенство і підпорядкованість. Просторові форми. Пропорції. співвідношення форм за геометричною побудовою та фактурою. Співвідношення форм за кольором. Світло і тінь. Кут зору і сприйняття.

Поняття про перспективу. Симетрія та асиметрія. Контраст, нюанс. тотожність і раптовість. Ритм, стиль. Формування пейзажних композицій. Композиції рослинного матеріалу.

3. Агробіологічні особливості вирощування садивного матеріалу та догляд за рослинами в урбосередовищі.

Еколого-фізіологічні та генетико-селекційні основи вирощування високоякісного декоративного садивного матеріалу в умовах незахищеного і захищеного ґрунту з відкритою та закритою кореневою системою. Строки посадки дерев.

Механізми мінерального живлення деревних рослин. Особливості застосування добрив, гербіцидів, стимуляторів росту та антитранспірантів в різних типах посадок садово-паркових об'єктах.

Особливості впливу кліматичних та едафічних чинників на ріст, розвиток і функціонування насаджень і їх компонентів

Захист урбонасаджень від шкідників та хвороб. Декоративні властивості рослин.

4. Заходи збереження та відновлення цінних рослинних елементів та садово-паркових об'єктів.

Методи та принципи збереження, заповідання та відновлення садово-паркових об'єктів. Поняття про ремонт, пристосування (адаптація), реабілітацію садово-паркових об'єктів. Види ландшафтної реконструкції. Реконструкція насаджень у масивах. Реконструкція, реставрація, консервація, відтворення як методи відновлення.

Засоби розкриття ідейного навантаження парків: прямі та опосередковані. Особливості розкриття ідейного навантаження парків різного функціонального призначення.

Охорона і збереження урбонасаджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Атаманюк Ю. А., Костюченко Л. Л., Остапенко Я. В. Реконструкция городских зеленых насаждений К. : Будівельник, 1987. 240 с.
2. Білоус В. І. Садово-паркове мистецтво : коротка історія розвитку та методи створення художніх садів. К. : Науковий світ, 2001. 299 с.
3. Бондар Ю. А. Абесинова Н. П., Никитина Е. Н., Сахаров А. Ф. Ландшафтная реконструкция городских садов и парков К. : Будівельник, 1982. 60 с.
4. Восстановление старинных ландшафтных парков. Методические рекомендации по проектированию К. : НИИГрадостроительства, 1974. 85 с.
5. Галкін С., Бурковська О., Чернецький Є. Структура та символіка старовинного парку «Олександрія» в Білоцерківській резиденції графів. Біла Церква : Вид-во. О.В. Пшонківський, 2007. 96 с.
6. Гладун Г. Б. Лісові меліорації агроландшафтів : словник довідник термінів та визначень. Харків: Нове слово, 2003. 164 с.
7. Дендросозологічний каталог природно-заповідного фонду Степу України: монографія. С. Ю. Попович, А. С. Власенко, Є. І. Берегута [та ін.]; за ред. С. Ю. Поповича. К. : КОМПРИНТ, 2014. 888 с.
8. Енциклопедичний словник-довідник ландшафтника. А. І. Кушнір, В. В. Пушкар, О. А. Суханова, І. І. Вакулик. К.:ЦП «КОМПРИНТ», 2021.270 с.
9. Заповідна дендросозофлора Українського Полісся: монографія. С. Ю. Попович, А. М. Савоськіна, М. Ю. Шерстюк, Н. В. Михайлович, А. А. Дзиба; за ред. С. Ю. Поповича. К. : ЦП «КОМПРИНТ», 2017. 188 с.
10. Збірник нормативних актів з озеленення та благоустрою населених пунктів України . К. : Корпорація «Укрзеленбуд», 2010. 260 с.
11. Інструкція з технічної інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України, затвердженої наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 24.12.2001 № 226 та зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 25.02.2002 за № 182/6470.
12. Колесніченко О. В. Біологія каштана їстівного (*Castanea sativa* Mill.): монографія. О. В. Колесніченко, І. П. Григорюк, С. М. Грисюк. К. : ЦП «КОМПРИНТ», 2013. 296 с.
13. Кучерявий В. П. Ландшафтна архітектура: довідник термінів. Львів : Компанія «Манускрипт», 2010. 156 с.
14. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць. Львів : Світ, 2005. 456 с.
15. Ландшафтная реконструкция городских садов и парков. Бондарь Ю. А., Абесинова Н. П., Никитина Е. Н., Сахаров А. Ф. К. : Будівельник, 1982. 60 с.

16. Попович С. Ю. Конспект декоративних фітоавтохтонів України: монографія. С. Ю. Попович, А. С. Власенко, О. В. Вакаренко. К. : ЦП «КОМПРИНТ», 2018. 267 с.
17. Попович С. Ю. Чекліст дендроекзотів України: монографія. С. Ю. Попович, А. С. Власенко, О. Г. Кривенко. К. : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 546 с.
18. Посацький В. С. Основи урбаністики: навч. посібник. 2-е видання. Львів, 2001. 244 с.
19. Пушкар В. В. Квітникарство закритого ґрунту: навчальний посібник. К. : ДАККІМ, 2008. 224 с.
20. Рубцов Л. І. Деревья и кустарники в ландшафтной архитектуре. Справочник. К. : Науково дума, 1997. 270 с.
21. Українська енциклопедія лісівництва: в 2 т. за ред. проф. С. А. Сірука. Львів : НВФ «Українські технології», 2007.
22. Якубенко Б. Є. Геоботаніка : тлумачний словник. Навчальний посібник. Б. Є. Якубенко, С. Ю. Попович, І. П. Григорюк, М. Д. Мельничук. К. : Фітосоціоцентр, 2010. 420 с.